

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande över promemorian *Stärkt skydd för vissa polisanställda*

Ert dnr Ju2023/02861

Domstolsverket har granskat promemorian *Stärkt skydd för vissa polisanställda* mot bakgrund av den verksamhet som bedrivs av myndigheterna inom Sveriges Domstolar, dvs. utifrån hur förslaget kan tänkas påverka verksamheten ekonomiskt, organisatoriskt och utbildningsmässigt. Granskningen har även omfattat hur förslaget kan påverka verksamhetsstöd, arbetsformer och rättssäkerheten generellt.

Inledningsvis konstaterar Domstolsverket att förslaget innebär att beslut som tas inom ramen för vissa brottsutredningar kommer att kunna fattas av anonyma beslutsfattare. Detta står i motsats till grundläggande principer om offentlighet vid maktutövning inom den offentliga förvaltningen, vilket i sig väcker principiella frågor om proportionalitet i förhållande till viktiga värden såsom rättssäkerhet och just offentlighet. Domstolsverket anser inte att promemorian i tillräcklig mån belyser vilka konsekvenser förslaget får i förhållande till detta perspektiv.

Vidare anser Domstolsverket att promemorian i flera avseende inte tydligt redovisar hur den föreslagna sekretessbestämmelsen i 18 kap. 7 a § offentlighets- och sekretesslagen, OSL, ska tillämpas i domstolsprocessen.

Av promemorian framgår att reglerna om partsinsyn ska vara avgörande för om en identitetsuppgift ska ges in till domstol eller inte, se sid 35ff. I det fall identiteten på den polisanställde haft betydelse för frågan om åtals väckande ska uppgift om identiteten tillföras ärendet och delges den tilltalade i samband med slutdelgivning. I denna situation ska åklagaren även ge in uppgiften om polisens identitet till domstol i en särskild handling. Vid en begäran om att få ta del av handlingen ska domstolen göra en sekretessprövning eftersom sekretessen hos brottsutredande myndigheter enligt den föreslagna sekretessbestämmelsen i 18 kap. 7 a § OSL överförs till domstol enligt 43 kap. 2 § OSL (jfr. 43 kap. 3 § OSL).

Enligt den föreslagna bestämmelsen i 18 kap. 7 a § OSL ska handlingen lämnas ut om det står klart att uppgiften kan röjas utan att det motverkar *myndighetens verksamhet*. Ett beslut om att en anställd vid Polismyndigheten ska få använda en annan uppgift än namn i beslut ska emellertid enligt den föreslagna bestämmelsen i 28 a § polislagen (1987:387) göras om det finns en påtaglig risk för att den *anställda eller någon närstående till denne* utsätts för hot eller våld. Vilket skyddsintresse som ska beaktas vid domstolens sekretessprövning framstår därmed som oklart.

För det fall åklagaren bedömer att identiteten på den polisanställda inte har betydelse för åtalsfrågan ska identiteten inte tillföras ärendet och uppgiften ska inte heller lämnas till domstol. Som Domstolsverket förstår det skulle det kunna uppstå situationer då en handling undertecknad av en anonymiserad beslutsfattare åberopas som skriftlig bevisning. I den fortsatta beredningen behöver det förtydligas hur detta ska hanteras av domstolen och vad detta får för konsekvenser för partsinsynen och rättssäkerheten.

Sekretessen för en polisanställd med hemlig identitet ska enligt promemorian upphöra att gälla ”när den anställd vid Polismyndigheten hörs som vittne” (s. 37). Domstolsverket tolkar detta som att sekretessen ska upphöra när en part åberopar förhör med vittnet, vilket oftast sker i samband med att åtal väcks. Domstolsverket bedömer därmed att bestämmelsen inte kommer att kräva några särskilda rutiner för hanteringen av uppgift om identiteten på vittnet när domstolen kallar till förhandling eller i samband med delgivning. Inte heller krävs någon särskild hantering vid huvudförhandling eller avgörande. Förslaget bedöms därför inte i någon större mån påverka verksamheten inom Sveriges Domstolar.

Slutligen noterar Domstolsverket att betänkandet *Ett starkare skydd för offentliganställda mot våld, hot och trakasserier* (SOU 2024:1) – som just nu remissbehandlas – tar upp frågor av samma karaktär som avhandlas i promemorian.

Detta yttrande har beslutats av enhetschefen Sara Fredriksson.
Föredragande har varit juristen Sarah Ossowski Tibell.

Sara Fredriksson

Sarah Ossowski Tibell